

Aan de Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

nader rapport en indiening bij Tweede Kamer
wetsvoorstel implementatie anti-SLAPP richtlijn

Datum
18 maart 2025

Onze referentie
6299742

Bijlage(n)
6

1. Aanleiding

De Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: de Afdeling) heeft op 5 februari jl. een blanco advies uitgebracht bij het implementatiewetsvoorstel van de Richtlijn (EU) 2024/1069 betreffende bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde vorderingen of misbruik van procesrecht (anti-SLAPP-richtlijn) (dictum A).

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met aanbidding van het wetsvoorstel, memorie van toelichting en het nader rapport aan het kabinet van de Koning ter indiening van deze stukken bij de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Voornoemde EU-richtlijn moet uiterlijk 7 mei 2026 zijn geïmplementeerd. De richtlijn verplicht EU-lidstaten tot het treffen van bepaalde maatregelen om mensen en organisaties die deelnemen aan het publieke debat (bijvoorbeeld journalisten of mensenrechtenorganisaties) beter te beschermen tegen rechtszaken die worden aangespannen met als voornaamste doel hun publieke participatie tegen te gaan. Dit soort zaken worden ook wel SLAPPs genoemd (naar de Engelstalige afkorting van Strategic Lawsuits Against Public Participation). De richtlijn is alleen van toepassing op grensoverschrijdende SLAPPs.

Het Nederlandse burgerlijk (proces)recht voorziet al in de meeste door de richtlijn voorgeschreven maatregelen. Hiervoor is dus geen afzonderlijke implementatie nodig. De in de richtlijn opgenomen maatregel van zekerheidsstelling voor de proceskosten en schadevergoeding behoeft wel nog implementatie. Daarin voorziet artikel 224a (nieuw) van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv). Ook voor het hoger beroep en cassatie is een voorziening getroffen voor de zekerheidsstelling (art. 353 en 414 Rv). De Adviescommissie voor burgerlijk procesrecht, Nederlandse Orde van Advocaten en Raad voor de rechtspraak onderschrijven in hun consultatiereactie de wijze van implementatie waarbij wordt aangesloten bij het bestaande instrumentarium. De Coalition Against SLAPPs in Europe en de Nederlandse anti-SLAPP werkgroep bepleiten aparte expliciete bepalingen voor SLAPPs in de wet op te nemen.

Het wetsvoorstel en de toelichting zijn n.a.v. het blanco advies van de Afdeling inhoudelijk ongewijzigd gebleven. Wel is nog een enkele verduidelijking doorgevoerd in de memorie van toelichting.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Privaatrecht

4. Toelichting

Doel richtlijn

SLAPP-procedures worden ingezet om deelname van personen of organisaties, zoals journalisten, mensenrechtenverdedigers, wetenschappers en niet-gouvernementele organisaties (ngo's), aan het publieke debat te voorkomen, te beperken of te bestraffen. De richtlijn beoogt, kort gezegd, tegen zulke SLAPPs bescherming te bieden en omvat een aantal procedurele waarborgen en maatregelen waarop o.a. journalisten en mensenrechtenverdedigers zich kunnen beroepen.

Datum

18 maart 2025

Onze referentie

6299742

Inhoud richtlijn en wijze implementatie

De richtlijn voorziet in de volgende maatregelen:

- zekerheidstelling: de rechter kan de eiser verplichten om een financiële zekerheid te stellen voor de geschatte (proces)kosten om te bevorderen dat het SLAPP-doelwit na afloop van de procedure schadeloos kan worden gesteld (artikel 6 lid 1 onder a en artikel 10 van de richtlijn). Dit wordt geïmplementeerd met artikel 224a Rv (nieuw);
- vroegtijdige afwijzing: de rechter kan op verzoek van een SLAPP-doelwit de eiser die een kennelijk ongegronde vordering heeft ingesteld in een zo vroeg mogelijk stadium niet-ontvankelijk verklaren (artikel 6 lid 1 onder b en artikel 11 van de richtlijn). Dit is al geïmplementeerd met bestaande wetgeving;¹ en
- voorzieningen in rechte tegen misbruik van procesrecht gericht tegen publieke participatie: de rechter kan de eiser die een SLAPP aanhangig heeft gemaakt veroordelen tot vergoeding van de volledige (proces)kosten van de gedaagde of de eiser een sanctie of maatregel opleggen (artikel 6 lid 1 onder c en artikel 14 en 15 van de richtlijn). Dit is al geïmplementeerd met bestaande wetgeving.²

Daarnaast moeten lidstaten o.a. potentiële SLAPP-doelwitten informatie aanbieden over procedurele waarborgen, rechtsbijstand en financiële, psychologische ondersteuning (indien beschikbaar) en bewustmakingscampagnes. Ook zijn op dit terrein twee (niet bindende) aanbevelingen ('soft law') gedaan in het kader van de EU respectievelijk de Raad van Europa. Voor het vervolg hiervan, hoeven geen afzonderlijke wettelijke maatregelen te worden getroffen.

4.1. Politieke context

In 2023 heeft het Tweede Kamerlid Sjoerdsma (D66) enkele vragen gesteld over de Nederlandse positie ten aanzien van de richtlijn SLAPP. In mei 2024 heeft de Minister voor Rechtsbescherming een appreciatie gegeven van een motie van D66 over de bescherming van journalisten tegen strategische juridische procedures. In de motie wordt de regering verzocht een expliciete grondslag toe te voegen aan artikel 3:13 BW om journalisten en media te beschermen tegen misbruik van procesrecht en hierbij te onderzoeken of een

¹ artikelen 20, 111 lid 2 onder d, 120, 128, 131, 132, 208, 209 en 254 Rv en 3:13, 3:15, 3:303 en 3:326 BW.

² artikelen 237 lid 1 en 611a e.v. Rv en 3:13, 3:15, 3:296, 6:162 en 6:167 BW.

breder grondslag voor het voorkomen van strategisch procederen tegen publieke participatie kan worden toegevoegd aan het BW. De motie is verworpen.

4.2. Afstemming

Ambtelijke afstemming heeft plaatsgevonden met DRb, BZK en OCW.

4.3. Communicatie

DCOM is geïnformeerd. Een persbericht wordt voorbereid en mogelijk berichtgeving op social media.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Voor het overige bevat deze nota geen onderdelen die niet openbaar kunnen worden gemaakt.

Bijlagen

- advies Afdeling advisering Raad van State
- wetsvoorstel
- memorie van toelichting
- nader rapport.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Privaatrecht

Datum
18 maart 2025

Onze referentie
6299742